

Mishnah Shevu'ot, chapter 3

משנה שבועות פרק ג

(1) Oaths are two, which are [subdivided into] four: 1), "I swear that I shall eat;" and 2), "[I swear] I shall not eat;" 3), "[I swear] that I ate;" 4), "I swear that I did not eat." If he swore, "I shall not eat," and he ate any amount [even if less than the size of an olive], he is liable [lashes, if done with intent, or a sacrifice, if unintentionally]; the opinion of Rabbi Akiva. They [the Sages] said to Rabbi Akiva, Where have we found that the one who eats any amount is liable, that this one [too] should be liable? He said to them [the Sages], But where

א שבועות שתיים שהן ארבע, שבועה שלאכל וְשֵׁלָא אַכְל, וְשֵׁאֲכַלְתִּי וְשֵׁלָא אֲכַלְתִּי. שְׁבוּעָה שְׁלֵא אַכְל וְאֲכַל כָּל שְׁהוּא, חֵיב, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא, הֵיכֵן מְצִינּוּ בְּאוּכַל כָּל שְׁהוּא שְׁהוּא חֵיב, שְׁזֵה חֵיב. אָמַר לָהֶן רַבִּי עֲקִיבָא, וְכִי הֵיכֵן מְצִינּוּ בְּמִדְבַר וּמְבִיא קֶרְבָּן. שְׁבוּעָה שְׁלֵא אַכְל וְאֲכַל וְשֵׁתָה, אֵינּוּ חֵיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שְׁלֵא אַכְל וְשֵׁלָא אֲשֶׁתָּה וְאֲכַל וְשֵׁתָה, חֵיב שְׁתֵּים: ב שְׁבוּעָה שְׁלֵא אַכְל, וְאֲכַל פֶּת חֲטִיף וּפֶת שְׁעוּרִין וּפֶת חֲטִיף, אֵינּוּ חֵיב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה שְׁלֵא אַכְל פֶּת חֲטִיף וּפֶת שְׁעוּרִין וּפֶת כֶּסְמִין וְאֲכַל, חֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת: ג שְׁבוּעָה שְׁלֵא אֲשֶׁתָּה וְשֵׁתָה

[else] do we find that the person who speaks brings a sacrifice, so that this one who speaks [i.e., took an oath, and then violated it] brings a sacrifice [i.e., for the violation itself, and not for the quantity he ate]? [If a person says:] "I swear I shall not eat," and he ate and drank — he is liable only one [sacrifice or whipping]. [If a person says:] "I swear I shall not eat, and I shall not drink," and he ate and drank — he is liable twice.

(2) [If a person says:] "I swear I shall not eat," and he ate wheat bread, barley bread, and spelt bread, he is liable only one [sacrifice or whipping]. [If a person says:] "I swear I shall not eat wheat bread, barley bread, and spelt bread," and he ate — he is liable for each one [each type of bread].

(3) [If a person says:] "I swear I shall not drink," and he drank many liquids —

רבנו עובדיה מברטנורא

א שבועות שתיים. שאוכל ושלא אוכל. הם השתיים המפורשות. דכתיב (שם) להרע או להטיב. דמשמע להבא לא אוכל להרע. אוכל להטיב: שאכלתי ושלא אכלתי. הם השתיים הנוספות ממדרש חכמים: מדבר ומביא קרבן. בשביל בטול דבורו. וכיון דמשום בטול דבורו הוא. אף זה בטול דבורו הוא שהאומר לא אוכל דעתו לאסור עצמו בכל שהו: שבועה שלא אוכל ואכל ושתה. אף על גב דשתיה בכלל אכילה אינו חייב אלא אחת דהוה ליה כאוכל וחזור ואוכל בהעלם אחד: שלא אוכל ושלא אשתה. הוה להו שתי שבועות. ואף על גב דמכי אמר לא אוכל אתסר ליה בשתיה דשתיה בכלל אכילה וכי הדר ואמר תו לא אשתה הל"ל דאין שבועה חלה על שבועה שאני הכא כיון דאמר ברישא לא אוכל. והדר אמר לא אשתה. גלי דעתיה דהך אכילה דאמר ברישא אכילה גרידתא היא: ב חייב על כל אחת ואחת. מדקאמר פת ופת על כל מין ומין ש"מ לחלק. דאי לאסור עליו מינים הללו ותו לא. ה"ל למימר פת חטים. וכן של שעורים וכן של כוסמין: ג שבועה

he is liable only once. [If a person says:] “I swear I shall not drink wine, oil, and honey,” and he drank— he is liable for each one [i.e., each liquid].

(4) [If a person says:] “I swear I shall not eat,” and he ate foods not fit to be eaten, or drank liquids not fit to be drunk — he is exempt. [If a person says:] “I swear I shall not eat,” and he ate carrion, diseased animals, forbidden animals, and reptiles — he is liable [for these, although prohibited, are still considered edibles]; Rabbi Shimon exempts [since it is already prohibited by Torah law, his oath does not add anything new and is invalid].

If a person said, “I vow that my wife shall not derive benefit from me, if I have eaten today,” and he had eaten carrion, diseased animals, forbidden animals, or reptiles— his wife is forbidden [to derive benefit from him].

(5) It is all the same, [regarding vows that a person takes] about things concerning himself, about things concerning others, about tangible things, or about intangible things. How so? If a person said, “I swear that I will give [a present] to so-and-so,” or, “[I swear] that I will not give...;” “[I swear] that I gave [to so-and-so]...;” or, “[I swear] that I did not give [to so-and-so]...;” “[I swear] that I will sleep,” or, “[I swear] that I will not sleep;” “[I swear] that I slept,” or, “[I swear] that I did not sleep;” “[I swear] that I will throw a pebble into the sea;”

רבנו עובדיה מברטנורא

שלא אשתה יין ושמן ודבש. בגמרא מוקי לה כגון שהיה חברו מסרב בו ואומר לו בא ושתה עמי יין ושמן ודבש. היה לו לומר שבועה שלא אשתה עמך ותו לא. דכי אשתבע אמאי דמסרב בו אשתבע יין שמן ודבש למה לי ש"מ לחלק: **ד ואכל נבלות חייב.** דראויין לאכילה הן אי לאו דרחמנא אסרינהו: **ר"ש פוטר.** דמושבע ועומד הוא עליהם. ופלוגתא דר"ש ות"ק בכלל דברים המותרים עם דברים האסורים. כגון באומר שבועה שלא אוכל שחוטות וטרפות. ת"ק סבר מגו דחיילא שבועה אשחוטות. חיילא נמי אטרפות. דאיסור חל על איסור באיסור כולל ור"ש סבר אין איסור חל על איסור באיסור כולל. ואין הלכה כר"ש: **אשתו אסורה.** שהרי אבל אוכלי' ואפילו לר"ש. דטעמא דפטור בקמייתא לאו משום דלאו בני אכילה נינהו. אלא שאין שבועה חלה על דבר אסור: **ה ואחד דברים של אחרים.** כדמפרש שאתן לפלוני: **שאיין בהן ממש.** תרי גווני משמע. כגון שינה ומשמע

מִשְׁקִין הַרְבֵּה, אִינוּ חַיֵּב אֶלָּא אַחַת. שְׁבוּעָה כְּלֵא אֶשְׁתֶּה יַיִן וְשֶׁמֶן וְדִבְשׁ וְשֵׁתָה, חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת: דְּשְׁבוּעָה שְׁלֵא אֲכַל, וְאֲכַל אֲכָלִים שְׂאִינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה וְשֵׁתָה מִשְׁקִין שְׂאִינָן רְאוּיִין לְשֵׁתִיה, פְּטוּר. שְׁבוּעָה שְׁלֵא אֲכַל, וְאֲכַל נִבְלוֹת וְטְרָפוֹת שְׂקָצִים וְרִמְשִׁים, חַיֵּב. רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. אָמַר, קוֹנֵם אֶשְׁתִּי נִהְיִית לִי אִם אֲכַלְתִּי הַיּוֹם, וְהוּא אֲכַל נִבְלוֹת וְטְרָפוֹת שְׂקָצִים וְרִמְשִׁים, הֲרִי אֶשְׁתִּי אֲסוּרָה: הַ אֶחָד דְּבָרִים שֶׁל עֲצֻמוֹ, וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁל אַחֲרִים, וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מִמֶּשׁ, וְאֶחָד דְּבָרִים שְׂאִינָן בָּהֶם מִמֶּשׁ. כִּיֶּצֶד, אָמַר, שְׁבוּעָה שְׂאֵתָן לְאִישׁ פְּלוֹנִי וְשְׁלֵא אֶתָּן, שְׁנִתְתִּי וְשְׁלֵא נִתְתִּי, שְׂאִישׁוֹ וְשְׁלֵא אִישׁוֹ, שִׁישְׁנִתִּי וְשְׁלֵא שְׁנִתִּי, שְׂאוּרוֹק צָרוּר לַיִם וְשְׁלֵא אָזְרוֹק,

or, “[I swear] that I will not throw [a pebble into the sea],” “[I swear] that I threw [a pebble into the sea],” or, “[I swear] that I did not throw [a pebble into the sea],” all of these are valid oaths]. Rabbi Yishmael says: He is liable only for [an oath regarding] the future, as it is said, “to do evil, or to do good” (Leviticus 5:4) [this implies an oath regarding future action]. Rabbi Akiva said to him: If so, [you take the verse literally] I [would] know only regarding things where there is the performance of evil or the performance of good; regarding things

שְׁוָרָתִי וְשָׁלָא וְרָקֵתִי. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר, אֵינּוּ חַיִּב אֱלָא עַל הָעֲתִיד לְבוֹא, שְׁנֵאמַר (ויקרא ה) לְהַרְע אוֹ לְהִיטִיב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם כֵּן, אֵין לִי אֱלָא דְבָרִים שֵׁישׁ בִּהְיוֹן הָרָעָה וְהַטְּבָה, דְבָרִים שְׁאֵין בִּהְיוֹן הָרָעָה וְהַטְּבָה מִזֵּין. אָמַר לוֹ, מִרְבוּי הַפְּתוּב. אָמַר לוֹ, אִם רַבָּה הַפְּתוּב לְכָד, רַבָּה הַפְּתוּב לְכָד: וְנִשְׁבַּע לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה וְלֹא בְטָל, פְּטוּר. לְקַיָּם וְלֹא קַיָּם, פְּטוּר. שְׁהֵיה בְּדִין שְׁהֵיה חַיִּב כְּדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא, מָה אִם הָרְשׁוֹת שְׁאֵינּוּ מְשַׁבַּע עָלֶיהָ מִהַר סִינַי, הָרִי הוּא חַיִּב עָלֶיהָ. מִצְוָה שְׁהוּא מְשַׁבַּע עָלֶיהָ מִהַר סִינַי, אֵינּוּ דִין שְׁהֵיה חַיִּב עָלֶיהָ. אָמְרוּ לוֹ, לֹא, אִם אֲמַרְתָּ בְּשִׁבוּעַת

where there is no performance of evil or performance of good, from where [do I learn the law]? He [Rabbi Yishmael] said to him: [We learn this] from the amplification of the verse [“whatsoever it be that man shall utter with an oath.”] (Leviticus 5:4) He [Rabbi Akiva] said to him [Rabbi Yishmael]: If the verse amplifies for that [the law you stated], then the verse amplifies for this [the law I stated].

(6) [If a person said:] “I swear to disregard a commandment,” [e.g., he swears he will not put on *tefillin*] but he did not disregard it — he is exempt; [If a person said:] “I swear to fulfill a commandment,” and he did not fulfill — he is exempt, although logically he should be liable, according to the opinion of Rabbi Yehudah ben Betira, [for] Rabbi Yehudah ben Betira said: If a person is liable for the optional [oath], for which he is not adjured from Mount Sinai, he certainly should be liable for [an oath pertaining to] a commandment for which he is adjured from Mount Sinai! They [the Sages] said to him: [Rabbi Yehudah ben Betira], No! If you said regarding an optional oath [that he is

רבנו עובדיה מברטנורא

שאין בהן הנאה. כגון שאזרוק צרור לים: מרבוי הכתוב. לכל אשר יבטא האדם. ופלוגתא דר"ע ור' ישמעאל דר"ע דריש בכל התורה רבוי ומעוטי ור' ישמעאל דריש כללי ופרטי ר"ע דריש או נפש כי תשבע ריבה להרע או להטיב מיעט. לכל אשר יבטא. חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה. ריבה הכל. מאי ריבה. ריבה כל מילי לשעבר כלהבא ומאי מיעט מיעט דבר מצוה. ור' ישמעאל דריש או נפש כי תשבע כלל להרע או להטיב פרט לכל אשר יבטא חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש להבא אף כל להבא. והלכה כר"ע: ו נשבע לבטל את המצוה פטור. משום שבועת בטוי אבל לוקה הוא משום שבועת שוא: שהיה בדין שיהיה חייב. כדברי ר' יהודה בן בתירא. כלומר שאילו לדברי ר' יהודה בן בתירא הוא חייב משום שבועת בטוי שהיה ר"י בן

liable], it is because it [Scripture, by stating “to do bad or good,” i.e., negative or positive] has made the negative equivalent to the positive [for liability]; but how can you say that [he is liable] for an oath pertaining to a commandment, for which [Scripture] did not equate the negative with the positive, that if he took an oath to annul and did not annul, that he is exempt!

(7) [If a person said:] “I swear that I will not eat this loaf,” “I swear that I will not eat it, I swear that I will not eat it,” and he ate it, he is liable only [for] one [oath]. This is an oath of utterance, for which one is liable lashes for its willful transgression; and for its unwitting transgression, an ascending and descending [sliding-scale] sacrifice. [Regarding an] oath in vain, for its willful transgression a person is liable lashes and for its unwitting transgression he is exempt.

(8) What is an oath in vain? If a person swears to change what is known to man: he said [i.e., swore] about a stone column that it is of gold; about a man that he is a woman, or about a woman that she is a man; if a person swears about something that is impossible: “[I swear] if I have not seen a camel flying in the

רבנו עובדיה מברטנורא

בתירא אומר מה אם הרשות וכו': **שלא עשה בה לאו כהן**. וקרא כתיב להרע או להטיב דמשמע דבר שיש בו הן ולא ואין הלכה כר"י ב"ב: **ז שבועה שלא אוכל כבר זו**. שבועה שלא אוכלנה. טעמא דאמר שלא אוכל והדר אמר שלא אוכלנה הוא דאינו חייב אלא אחת שאין שבועה חלה על שבועה אבל אמר תחלה שלא אוכלנה והדר אמר שלא אוכל ואכלה כלה חייב שתיים דכי אמר שלא אוכלנה אינו חייב עד שיאכל כלה וכי הדר אמר שלא אוכל כיון שאכל ממנה כזית חייב הלכך השבועה האחרונה חייילא ומחייב כי אכיל מינה כזית. וכי הדר אכל כלה מחייב משום שבועה ראשונה: **שבועה שלא אוכלנה שבועה שלא אוכלנה**. אף על גב דמשבועה שלא אוכלנה שניה שמעינן דאין שבועה חלה על שבועה תנא לן שבועה שלישית לאשמועינן דחיובא הוא דליכא אשבועות בתרייתא הא שבועות הן ולא יצאו לבטלה ואם ימצאו מקום יחולו שאם נשאל לחכם על הראשונה. עלתה שניה תחתיה ונאסר בדבר משום שבועה שניה וכן אם נשאל על השתים חלה השלישית לפי שחכם עוקר הנדר מעיקרו והוי כמי שלא נדר וחלה השניה למפרע שהרי הראשונה כמי שאינה הואיל ונשאל עליה וכן כשנשאל על השתים הרי כאלו אינם. וחל השלישית למפרע: **ז אם לא**

הרשות, שכן עשה בה לאו כהן, תאמר בשבועת מצוה שלא עשה בה לאו כהן, שאם נשבע לבטל ולא בטל, פטור: ז שבועה שלא אכל כבר זו, שבועה שלא אכלנה, שבועה שלא אכלנה, ואכלה, אינו חייב אלא אחת. זו היא שבועת בטוי שחייבין על זדונה מכות ועל שנגתה קרבן עולה ויורד. שבועת שוא, חייבין על זדונה מכות ועל שנגתה פטור: ח איזו היא שבועת שוא, נשבע לשנות את הידוע לאדם, אמר: על העמוד של אבן שהוא של זהב, ועל האיש שהוא אשה, ועל האשה שהיא איש. נשבע על דבר שאי אפשר, אם

air,” [or, “I swear] if I have not seen a snake as wide as the beam of the olive-press;” if a person said to witnesses: “Come and give testimony for me,” [and they replied:] “We swear that we will not give testimony for you;” if a person swears to annul a commandment [e.g.], “[I swear] not to make a *sukkah*,” “[I swear] not to take a *lulav*,” or “[I swear] not to put on *tefillin*” — this is an oath in vain, for its willful transgression, a person is liable lashes, and for its unintentional transgression he is exempt.

(9) [If a person said:] “I swear that I will eat this loaf,” [and then said] “I swear that I will not eat it”— the first is an oath of utterance, and the second is an oath in vain [for he is swearing to disregard the commandment of keeping one's oath]. If he ate it, [he fulfilled the first oath but he] transgressed an oath in vain; if he did not eat it, he transgressed an oath of utterance [in addition to the oath in vain].

(10) An oath of utterance applies to men and to women, to relatives and to non-relatives [i.e., if he says: I swear to give to so-and-so who is, or is not, his relative], to those fit [to give testimony] and to those unfit [to give testimony]; [whether said] before the Court or [whether said] not before the Court, and [it must be said] by a person's own mouth; for its willful transgression a person is

רַבְּנוּ עֹבְדֵי מַבְרַטְנוּרָא

ראיתי גמל פורח באויר. כלומר יאסרו כל פירות שבעולם עלי אם לא ראיתי וכו'. **נחש כקורת בית הבר.** כתבנית קורת בית הבר וצורתה דאילו כעובי קורת בית הבר. לא הוי שבועת שוא. דאיכא טובא: **שבועה שלא נעידך.** בטול מצוה היא דהא חייב להעיד שנאמר (ויקרא ה) אם לא יגיד ונשא עונו: **ט אכלה עבר על שבועת שוא.** הכי קאמר אכלה עבר על שבועת שוא לחודה. לא אכלה עבר אף אשבועת בטוי דמכי נשבע שאוכל כבר זו חייב לאוכלה וכי הדר נשבע שלא יאכלנה. הרי נשבע לבטל את המצוה. ולוקה משום שבועת שוא בין יאכל בין לא יאכל ואי לא אכיל לה חייב שתיים. משום שבועת שוא. ואף משום שבועת בטוי: **באנשים ובנשים.** איידי דבעי למתני שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים כו' תנא בשבועת בטוי שנוהגת בכל אלו: **ברחוקים ובקרובים** כגון שאתן לפלוני בין רחוק בין קרוב: **בכשרים ובפסולים.** בכשר לעדות ופסול: **מפי עצמו.** שהוציא הוא שבועה מפיו אבל אם השביעוהו אחרים אכלת ולא אכלת. ואמר

לֹא רָאִיתִי גָּמֶל פּוֹרֵחַ בְּאֵוִיר, וְאִם לֹא רָאִיתִי נָחָשׁ כְּקוֹרֵת בֵּית הַבֵּר. אָמַר לְעֵדִים בּוֹא וְהַעֲיִדוּנִי, שְׂבוּעָה שְׂלֹא נַעֲיִדְךָ. נִשְׁבַּע לְבַטֵּל אֶת הַמִּצְוָה, שְׂלֹא לְעֹשׂוֹת סָכָה, וְשְׂלֹא לְטוֹל לֹחֶלֶב, וְשְׂלֹא לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, זֶה הִיא שְׂבוּעַת שְׂוָא, שְׁחִיבִין עַל זְדוּנָה מְכוּת וְעַל שְׁגָגָתָהּ פְּטוּר: ט שְׂבוּעָה שְׂאֵכֵל כְּכָר זֶה, שְׂבוּעָה שְׂלֹא אֲכַלְנָה, הִרְאֵנוּהָ שְׂבוּעַת בְּטוֹי וְהַשְׁנִיָּה שְׂבוּעַת שְׂוָא. אֲכַלְהּ, עֵבֵר עַל שְׂבוּעַת שְׂוָא. לֹא אֲכַלְהּ, עֵבֵר עַל שְׂבוּעַת בְּטוֹי: י שְׂבוּעַת בְּטוֹי נוֹהֶגֶת בְּאֲנָשִׁים וּבְנָשִׁים, בְּרַחוּקִים וּבְקְרֹובִים, בְּכֹשְׂרִים וּבְפֹסוּלִין, בְּפָנֵי בֵּית דִּין וְשְׂלֹא בְּפָנֵי בֵּית דִּין, מִפִּי עֲצָמוֹ. וְחִיבִין עַל

liable lashes and for its unintentional transgression he is liable an ascending and descending [sliding-scale] sacrifice.

(11) An oath in vain applies to men and to women, to relatives and to non-relatives [if he swears regarding a male that he is a female, or vice versa], to those fit [to give testimony] and those unfit [to give testimony]; [whether said] before the Court or [whether said] not before the Court, and [it must be uttered] by a person's own

mouth; for its willful transgression a person is liable lashes and for its unintentional transgression he is exempt. Regarding either one, if a person was adjudged by others, he is liable. How so? If a person said: "I did not eat today," or "I did not put on *tefillin* today," [and his fellow said to him,] "I adjure you [that you have not eaten or that you did not put on *tefillin* today]," and he said, "Amen" — he is liable [for the oath].

רבנו עובדיה מברטנורא

לא אכלתי. ואכל. או להפך. פטור אם לא ענה אמן ואם ענה אמן אחר שהשביעו חברו הוי כנשבע מפי עצמו וחייב: **יא** שבועת שוא ברחוקים ובקרובים. נשבע על איש שהוא אשה בין רחוק בין קרוב: אחת זו ואחת זו. אחת שבועת שוא ואחת שבועת ביטוי מושבע מפי אחרים חייב בדעני אמן:

וְדוֹנָה מִכּוֹת וְעַל שִׁגְגָתָהּ קָרְבַּן עוֹלָה וְיִזְרָד:
יא שְׁבוּעַת שְׁוֵא נֹהֶגֶת בְּאֲנָשִׁים וּבְנָשִׁים,
 בְּרַחוּקִים וּבְקְרֹובִים, בְּכֹשְׂרִים וּבְפָסוּלִים,
 בְּפָנֵי בֵּית דִּין וְשִׁלָּא בְּפָנֵי בֵּית דִּין, וּמִפִּי
 עֲצֻמוֹ. וְחֵיבִין עַל וְדוֹנָה מִכּוֹת, וְעַל שִׁגְגָתָהּ
 פְּטוּר. אַחַת זֶה, וְאַחַת זֶה, הַמְשַׁבֵּעַ מִפִּי
 אַחֲרֵים, חֵיב. כִּי־צַד, אָמַר לֹא אֶכְלָתִי הַיּוֹם
 וְלֹא הִנַּחְתִּי תְּפִלִּין הַיּוֹם, מִשְׁבִּיעֶךָ אֲנִי וְאָמַר
 אָמֵן, חֵיב: